

analyse

Belgische IS-strijders en verval van nationaliteit

Het federaal regeerakkoord laat er geen twijfel over bestaan: de strijd tegen het gewelddadig jihadisme wordt opgevoerd. Zo wil de nieuwe regering de nationaliteit van betrokkenen afnemen via een versnelde rechtspleging. De geplande maatregel stuit echter op enkele hinderpalen.

De voorwaarden voor de vervallenverklaring van nationaliteit zijn streng. De betrokkene mag bij zijn geboorte de Belgische nationaliteit niet hebben verkregen via een ouder of adoptant die Belg was. Daarnaast staat de mogelijkheid niet open voor personen die Belg werden via de derdegeneratiereg. Bovendien moeten landen staatloosheid vermijden, waardoor enkel personen met een dubbele nationaliteit in aanmerking komen.

Momenteel kunnen de strijders op grond van twee bepalingen hun nationaliteit verliezen. Allereerst kunnen personen die ernstig tekortkomen aan hun verplichtingen als Belgisch burger dat risico lopen. Ten tweede kan de maatregel bijkomend worden uitgesproken tegen iemand die veroordeeld is tot een gevangenisstraf van ten minste vijf jaar zonder uitstel wegens het plegen van bepaalde misdrijven.

Het regeerakkoord tornt niet aan het principe van het vermijden van staatloosheid. Het zijn enkel de betrokkenen die over een dubbele nationaliteit beschikken, die hun nationaliteit dreigen te verliezen. Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Theo Francken schat dat dit het geval is voor 30 procent van de Belgische IS-strijders.

Om het toepassingsgebied van de wet uit te breiden, kan men inzetten op het versoepelen van de voorwaarden. Daarnaast kan de federale regering de strijd bij een vreemd leger koppelen aan de vervallenverklaring van nationaliteit. Als de regering het voorstel van de staatssecretaris volgt, zal men voor drastischer middelen kiezen. Volgens zijn visie moet de minister van Justitie een discretionair recht krijgen om personen hun nationaliteit af te nemen. Uit het regeerakkoord blijkt alleszins dat men een versnelde rechtspleging wil invoeren.

Vragen zijn al gerezen over de grondwettelijkheid van de huidige wetbepalingen. Die zouden immers een onderscheid maken tussen 'nieuwe' en 'oude' Belgen. Een uitbreiding van de wetgeving zal daarenboven de toets aan internationale normen uitlokken. De geplande maatregel heeft immers

loodzware gevolgen voor de betrokkenen en heeft veel weg van een sanctie. Inbreuken op het recht op een eerlijk proces, de rechten van verdediging en het vermoeden van onschuld zijn denkbaar.

Vervolgens zou het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de dreiging van willekeur ernstig kunnen nemen. Om die dreiging te minimaliseren moet een lidstaat ervoor waken dat de maatregel een legitiem doel nastreeft en proportioneel is, waardoor onder meer minder ingrijpende maatregelen de voorrang moeten krijgen. Een rapport uit 2013 van de VN-secretaris-generaal erkent alvast dat de toekenning van een discretionaire bevoegdheid kan leiden tot willekeur.

Daarnaast kan die bevoegdheid in combinatie met de vage toepassingscriteria strijdig zijn met het legaliteitsbeginsel. Ook heeft eenieder recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel. Dat principe komt in gevaar omdat de staatssecretaris te kennen geeft dat hij een korte beroepstermijn van 15 dagen wenst.

Problematisch is dat het EVRM de uitzetting van eigen onderdanen verbiedt. De staatssecretaris verantwoordt die maatregel echter door te verklaren dat personen die in het buitenland strijden dan niet meer kunnen terugkeren. De Commissie voor Internationaal Recht meent dat de vervallenverklaring van nationaliteit nooit mag gebeuren met het enkele doel om personen uit te wijzen, maar betrokkenen zullen moeilijk kunnen bewijzen dat dit hiermee beoogd wordt.

Ten slotte komt het recht op privé- en gezinsleven om de hoek kijken. Het EHRM probeert zich niet te mengen in de migratiepolitiek van lidstaten, maar waakt er wel over dat mensenrechten niet worden geschonden. Zo heeft het EHRM geoordeeld dat enkel zwaarwichtige redenen de uitwijzing van iemand met sterke banden met de lidstaat kunnen rechtvaardigen. De belangen van familieleden worden daarbij in rekening gebracht. Minderjarigen of personen van wie de kinderen in België verblijven, genieten nog meer bescherming.

Dit alles neemt natuurlijk niet weg dat de uitdagingen waaraan lidstaten het hoofd moeten bieden een zekere appreciatiemarge met zich meebrengen. Het schietincident in het Joods museum in Brussel en de aanslagen in Amerika, Groot-Brittannië en Canada zijn zorgwekkend. Toch zal de regering zich moeten bezinnen over de meest doeltreffende maatregelen in de strijd. Door de nationaliteit van IS-strijders af te nemen, schuift België immers de verantwoordelijkheid van hun berechting af op landen die niet altijd in staat zijn om die opdracht tot een goed eind te brengen. Bovendien worden niet enkel notoire leiders en ronselaars gevisieerd. Ook geradicaliseerde jongeren en de partners die hen nareizen en niet deelnemen aan de strijd kunnen hun nationaliteit verliezen.

De federale regering zal pertinente argumenten moeten opwerpen om de voorgenomen wetswijziging te kunnen rechtvaardigen. Daarenboven zal de wetgeving in adequate rechtsmiddelen moeten voorzien en specificeren op grond van welke criteria men riskeert onder haar toepassing te vallen. Het valt af te wachten hoe de nieuwe regering die vereisten zal concretiseren.

Evelyn Merckx, assistente mensenrechten aan de UGent

Reeks 'Nieuwe wetgeving Parlementaire voorbereidingen'

De wet betreffende de familie- en jeugdrechtbank

Na jaren van intensieve voorbereiding, werd uiteindelijk de langverwachte oprichting van een familie- en jeugdrechtbank goedgekeurd bij de wet van 30 juli 2013.

Dit werk biedt vooreerst een **uitgebreide analyse** van de volstreekte bevoegdheid en van de territoriale bevoegdheid van de familierechtbank, gevolgd door **een overzichtelijke samenvattende tabel van alle familierechtelijke procedures als handig werkinstrument** voor de praktijkbeoefenaars.

Bij de toepassing van deze diepgaande hervorming rijzen in de praktijk tal van vragen, waarvan er vele beantwoord kunnen worden aan de hand van de parlementaire voorbereiding. Het kluwen van de voorbereidende werken van de wet familie- en jeugdrechtbank en van de reparatie- en coördinatie wetten wordt in dit boek voor de belangrijkste materies ontrafeld. Voor het gemak van de raadpleging werden de **voorbereidende werken gegroepeerd volgens enkele grote thema's**.

Het geheel wordt afgesloten met de gecoördineerde versie van de gewijzigde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, van het Gerechtelijk Wetboek en van de Jeugdbeschermingswet.

Bekijk de inhoudstafel online en bestel meteen: shop.wolterskluwer.be/NWPV-BI14052

Nieuw reeksboek

Auteurs: Patrick Senaev
An Bekkers

Productcode: BP/NWPV-BI14052

Jaartal: 2014

Omvang: 700 pagina's

Publicatievorm: Boek

ISBN: 9789046568231

Abonnement: € 149,00 incl. btw
(€ 140,57 excl. btw)

Losse verkoop: € 193,70 incl. btw
(€ 182,74 excl. btw)

shop.wolterskluwer.be

Wolters Kluwer

Bestellen is makkelijk: bel 0800 14 500 • fax 0800 17 529
info@wolterskluwer.be ➔ shop.wolterskluwer.be

Wolters Kluwer

COLOFON

KERNREDACTIE:

Bernard Hubeau (hoofdredacteur), Ruth Boone (eindredacteur),
Annelien Keereman (redacteur)

ADVIESRAAD:

Eric Brewaeys, Pol Deltour, Petra Foubert, Dirk Leestmans,
Ilse Samoy, Flip Voets

VASTE MEDEWERKERS:

Jan Bocken, Paul Borghs, Eric Brewaeys, Diederik Bruloot, Tom Daems,
Annelies D'Espallier, Paul De Hert, Evelien de Kezel, Peter De Smedt,
Bruno de Vuyst, John De Wit, Tom Decaigny, Ivo Flachet, Jelle Flo,
Stéphane Gevers, Anthony Godfroid, Jorgen Goossens,
Nick Hallemeesch, Karl Hendrickx, Frank Judo, Laurens Lavrysen,
Dirk Leestmans, Niki Leys, Bart Nelissen, Gonnie Put, Ronny Saelens,
Hendrik Schoukens, Frank Schuermans, Benoit Samyn, Raf Schoefs,
Jan Van Delm, Gert Van der biesen, Isabelle Van Hiel,
Wannes Vandenbussche, Tom Vandromme, Pim Vanwalleghem,
Marek Verhoeven, Ludo Vermeulen, Gert Verschelden,
Herwig Verschueren, Dirk Voorhoof, Jogchum Vrielink, Tãm Dang Vu,
Brecht Warnez. Kort: met medewerking Kluwer Persagentschap

FOTOGRAFIE:

Elisabeth Broekaert, Firmin De Maitre, Diégo Franssens,
Wouter Van Vaerenbergh

ONTWERP LAY-OUT:

Brussels Lof

UITGEVER:

Danny Ballet

REDACTIEADRES:

Kluwer
De Juristenkrant
Ruth Boone, Motstraat 30, 2800 Mechelen
Tel.: 015/36.15.89
Fax: 015/36.16.96
E-mail: juristenkrant@wolterskluwer.be

PRIJZEN:

(incl. BTW en verzendkosten)
Jaarabonnement 2014: € 68

VOOR VRAGEN OVER ABONNEMENTEN:

Klantenservice Kluwer Uitgevers
Tel.: 0800/14 500 (gratis nummer)
e-mail: info@wolterskluwer.be

ADRESWIJZIGING:

Bij wijziging van adres, graag een e-mail naar info@kluwer.be

ADVERTENTIES:

Kluwer Regie
Motstraat 30
2800 Mechelen
Tel.: 0800/30 145 (gratis nummer)
Tel.: 015/78.76.15
Fax: 015/36.15.94
E-mail: info@kluwerregie.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Hans Suijkerbuijk, Motstraat 30, 2800 Mechelen

Behoudens de uitdrukkelijk bij Wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder uitdrukkelijk voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

